

Po olimpijadi v Pekingu še Expo v Šanghaju

Jangce oziroma Chang Jiang je največji azijski veletok, za Amazonko in Nilom tretji najmogočnejši na svetu. Tudi Modro ali Dolgo reko, kot se Jangce imenuje poslovenjeno, je Martin Strel seveda preplaval. Jangce, ki deli Kitajsko na severni in južni del, je reka marsikaterih presežnikov. Na njej, v Dolini treh sotesk, dokončujejo največji jez na svetu, po reki letno prepeljejo 800 milijonov ton tovora, ob njej pa živi kar približno 400 milijonov ljudi. Največ na ravninah okrog njenega izliva v Vzhodnokitajsko morje, kjer se razteza kitajska poslovna prestolnica Šanghaj.

Sašo Dravinec

V kitajskem modelu razvoja in modernizacije, ki dosega osupljive stopnje rasti in preobraža deželo, da stereotipi o njej padajo iz dneva v dan, je napočil tudi čas za turizem in najširšo mednarodno promocijo. Lani je kitajska prestolnica Peking gostila olimpijado, za katero je bil zgrajen ultra sodoben in prepoznaven olimpijski stadion, naslednje leto je na vrsti Šanghaj, kjer bodo z Expom postavljali nove mejnike. V mestu z 20 milijoni prebivalcev, od katerih jih v poslovnem središču Kitajske več kot štiri milijone - od tega za kakšni dve Ljubljani tujcev - živi začasno, v letu 2010 pričakujejo več kot 70 milijonov obiskovalcev. Da bo mesto čim bolj zlikano pričakalo velikansko množico turistov s Kitajske in iz vsega sveta, gradijo in urejajo na tisočerihih koncih.

V mestu, kjer se poljubljata sodobna vzhod in zahod, je tradicionalnega pravzaprav le za vzorec. Obiskovalec v Šanghaju ne more in ne sme pričakovati idiličnih podeželskih podob z majhnimi hiškami in vrveža ljudi s stožčastimi slamniki. Če obrnemo, tako kot japonski, **kitajski** in ameriški turisti verjetno ne pričakujejo, da bodo v Parizu naleteli na pašnike s

Šanghajski svetovni finančni center, za njim stolpnica Jin Mao.
Sašo Dravinec

Betonska džungla na polotoku Pudong.
Sašo Dravinec

pastirji in pastirskimi psi.

Drvenje k nebu

Šanghaj je najprej nepregledna množica nebotičnikov, med katerimi je nekaj posebej slovečih in zapisanih na najvišje mesto v tabelah presežnikov. Na polotoku Pudong ob reki Huangpu stojijo najvišja poslopja. Po ekonomski liberalizaciji je Pudong postal kitajsko finančno in poslovno središče, zdaj že eno najpomembnejših na svetu, in prevzel vlogo, ki jo je do Maove revolucije imela četrta Bund na drugi strani reke. Bund, ki s secesijskimi palačami spominja na obrežja Sene v Parizu, ostaja dom tradicionalnih bank in zavarovalnic, a tisti, ki na kitajska tla vlečejo poslovna nebesa, to z dvigovanjem visoko k nebu počno na Pudongu. Med vsemi stolpnici najvišje sega šanghajski svetovni finančni center. Povsem črn, vitek nebotičnik, ki so ga načrtovali in zgradili Japonci, je visok kar 492 metrov. Ima 380.000 kvadratnih metrov površin, v 101. nadstropju pa je najvišje razgledišče na svetu. Z njega je impozanten razgled na mesto, ki sega čez obzorje, predvsem pa na okoliške, spodaj ležeče nebotičnike. Kmalu bo treba pogledati tudi navzgor, saj v soseščini že gradijo novo stolpnico, ki bo še nekaj deset metrov višja.

Čez cesto šanghajskega finančnega centra je nebotičnik Jin Mao, ki se prav tako ponaša z višinskimi presežniki. V njem je v zgornjih nadstropjih luksuzni hotel Grand Hyatt, v njegovi vrhni etaži, 87. nadstropju, pa Cloud 9 Bar, najvišje na svetu umeščeni barček. V večernih urah je v njem vse prilagojeno pogledu na svetlikajoče se velemesto, zato je svetloba karseda diskretna, mizice pa nameščene tako, da se z domala vsake vidi skozi velikanska okna. In kljub slavi in imenitnosti cene niso bistveno višje kot v katerem od portoroških hotelov. Seveda se da tam tudi rekordno zapraviti, denimo z naročilom bordojca chateau margaux letnik 1989 za 4800 evrov. Slovenskih vin ne ponujajo, če ne upoštevamo furlanskega vinarja Livia Felluge, čigar rod je iz Izole.

Galerija visoke tehnologije in mode

Šanghaj je z izjemo nekaj parkov in ulic, v katerih so za turistično rabo ohranili pridih nekih drugih časov, galerija visoke tehnologije in tudi visoke mode. V velikanskem središču mesta je pravzaprav težko najti kitajsko kramarijo, kot jo poznamo iz Trsta, veliko bolj na očeh so prodajalne z najbolj zvenečimi svetovnimi imeni. Te so itak v vseh velikih mestih, v katerih pa

Vrt Jujuan, oaza tradicionalnega v Šanghaju.
Sašo Dravinec

Atraktivno vodno mesto Fengjing.
Sašo Dravinec

Svilo predelujejo ročno le še na turističnih ogledih.
Sašo Dravinec

za zdaj zgolj sanjajo o superhitrih povezavah. Tako so si v Šanghaju lahko privoščili hitri nemški magnetni vlak, ki trideset kilometrov med središčem mesta in letališčem zmore v dobrih sedmih minutah, med vožnjo pa preseže hitrost 300 kilometrov na uro. Gradnjo takšne povezave so v Münchnu zaradi previsokih stroškov odpovedali, Kitajci pa do otvoritve Expa 1. maja prihodnje leto napovedujejo dokončanje nove proge, po kateri bo vlak za 170 kilometrov med Šanghajem in mestom Hangzhou potreboval manj kot pol ure.

Peljal bo tudi mimo mesteca Fengjing (64.000 prebivalcev), v središču katerega ohranjajo in obnavljajo scenografijo vodnega mesta. Domačini, ki v ozkih uličicah počnejo in ponujajo vse mogoče, so turistična atrakcija, a se je težko znebiti občutka, da je življenje po starem le njihova služba, ne pa način življenja. Fengjing, ki je mesto že 1500 let, ima na križišču dveh kanalov tudi svoje tromostovje, v njegovi bližini pa nekak muzej novejše zgodovine, ohranjeno poslopje kolhoza iz ultra komunističnega obdobja kulturne revolucije. V njem je tudi sejna soba, da so kmetje zjutraj dobili navodila, kaj naj počno, opoldne so v njej soočili svoje delovanje z Maovimi pričakovanji, zvečer pa poročali o napredku.

Mesto ob jezeru

Hangzhou, ki ga bo dosegel vlak maglev, velja za eno najbolj atraktivnih **kitajski**h mest, tako poslovno kot turistično. Mesto je bilo od vselej pomembno, bilo je tudi južna točka velikega kitajskega kanala, ki ga je povezoval s 1770 kilometrov oddaljenim Pekingom. Najdaljši kanal na svetu so začeli graditi že petsto let pred našim štetjem, ga venomer obnavljali, kar počnejo še dandanes, saj načrtujejo, da spet postane pomembna prevozna pot. Hangzhou je skozi zgodovino svoj pomen podobno kot druga mesta okoli delte reke Jangce utrjeval s svilo, ki jo pridobivajo iz zapredkov sviloprejk. Njegova znamenitost je tudi zeleni čaj longjing, ki raste na gričih okrog mesta in Zahodnega jezera ob njem. To, ne prav velikansko jezero, je priljubljena turistična točka. Obdajajo ga grički s kar nekaj pagodami in budističnimi templji. Eden od jezerskih zalivov v večerih med pomladjo in jesenjo nudi zatočišče vodnemu gledališču. Oder je kar ves zaliv, po njem bodisi hodijo bodisi se vozijo s čolnici. Scena so obrežja, v lirično himničnem prepletu sodobne glasbe, tradicionalnih kostumov in vrhunske igre svetlobe pa upodabljajo večno temo o nedoživeti ljubezni.

Eno od nešteti prodajaln zelenega čaja v Hangzhouu.
Sašo Dravinec

V starem mestnem jedru Hangzhou ponuja številne prodajalne zelenega čaja, za katerega seveda pravijo, da je pri njih najboljši, pa tudi številne lekarne s kitajsko medicino. V njih posebej cenjene korenine žen šen dosegaajo astronomske cene, tudi nekaj tisoč evrov stanejo. Na drugi strani je Hangzhou eno od najhitreje razvijajočih se **kitajskih** mest, kjer imajo svoje tovarne številne multinacionalke z različnih področij, od elektronike do medicine, med njimi je tudi šempetrska Iskra avtoelektrika.

Očarani Marco Polo

Mesto je očarljivo, v njem pa ne pozabijo poudariti, da ga je Marco Polo na svojih **kitajskih** poteh opisal kot najbolj očarljivo in najlepše mesto na svetu. Citiranje Marca Pola imajo na Kitajskem radi. V mestu Suzhou nekoliko severneje povedo, da je pri njih videl vzhodne Benetke, "s 1600 kamnitimi mostovi, pod katerimi lahko plujejo galeje". Suzhou in Hangzhou sta podobno velika, z okolico štejeta več kot šest milijonov prebivalcev. Mesti povezuje kitajska fraza o obljubljeni deželi "zgoraj nebesa, spodaj pa Suzhou in Hangzhou". In ker sta obe mesti turistični atrakciji, sodita med štiri metropolitanska območja v državi s posebej strogimi okoljskimi predpisi.

Suzhou je še eno od vodnih mest južno od reke Jangce, skozenj gre tudi veliki kanal. Mesto je znamenito po številnih **vrtovih**, ki so bili uvrščeni na Unescov seznam svetovne dediščine.

Vrtovi so pravzaprav okolica rezidenc nekdanjih veljakov z mestoma kot v labirintu speljanimi potmi med umetnimi kamniti hribčki in vodnimi jarki. **Vrtovi** in vodne poti, po katerih prevažajo predvsem turiste, poudarjajo atraktivnost mesta enako kot svila, ki jo pridelujejo v številnih tovarnah. Obisk tovarne svile je tudi turistična atrakcija, a stare statve ugasnejo takoj, ko gredo obiskovalci k naslednji postaji. Zadnja je seveda velikanskega prodajalna vsega svilenega z zagotovljeno prvovrstnostjo in nadvse sprejemljivimi cenami.

Velika pričakovanja

V Šanghaju in bližnjih mestih zares veliko pričakujejo od Expa. Napovedujejo tudi poenostavljene kontrole pri vstopu v državo, kar je zdaj zaradi vrst pred imigracijskim okencem kar zamudno opravilo. Množica turistov se bo na Expu soočila s futurističnimi paviljoni, v katerih bodo posamezne države in mednarodne organizacije pripravile razstave z osrednjo temo "boljše mesto,

boljše življenje". Pravzaprav so za globok razmislek o drveči urbanizaciji kitajska mesta nadvse primerna, saj so v dveh desetletjih popolnoma spremenila podobo, povsem se je spremenilo tudi življenje v njih. Izjemno hiter razvoj in modernizacija **kitajskih** mest sta svetovni fenomen, vendarle pa se na Kitajskem sodobnemu življenju prilagajajo po svoje. V partijsko vodeni državi politične svobode zahodnega tipa ne poznajo, a se zdi, da njeno odsotnost kompenzirajo v ekonomiji.

Prijazni ljudje, urejenost, čistoča in dimenzije, ki so neslutene za obiskovalca iz malega mesta v mali državi, pa izvrstna hrana in številne odlično ohranjene in vzdrževane staroveške znamenitosti, so dober razlog za potovalno izkušnjo na Daljni vzhod. Za tiste, ki jih bo zamikal Šanghaj med Expom, morda namig, da se velja podvizati z rezervacijo letalske vozovnice in hotela, četudi Šanghaj lahko prenoči več kot pol milijona obiskovalcev.